

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLIV. Terracinen. appaltus. An priori conductori competat prælatio adversus majorem oblatorem post perfectum appaltum admissum; Et quatenus hæc prælatio concedatur; An hic dicatur novus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

TERRACINEN

APPALTVS

PRO

ANGELO MARTINO

CUM

N. MANCINO.

Casus disputatus coram Auditore Camerarij & varie resolutus.

An priori conductori competat praelatio adversus maiorem oblatorem post perfectum appaltum admissum, Et quatenus hæc praelatio concedatur, an hic dicatur novus appaltus, itaut euanuisse dicantur subappaltus, vel aliæ conventiones, quæ circa primum cum tertio inita sint.

S V M M A R I V M.

- 1 Acti series.
- 2 Dominus inferior, qui non sit Princeps supremus, non tollit jus tertij, & quid de ipso Principe.
- 3 De additione in diem an competat Communitatibus.
- 4 In casu additionis competit priori praelatio.
- 5 Si conductor emit rem, venditio postea resolvitur, reviviscit prior locatio.
- 6 Primus conductor, qui in nova additione cum pretij augmento novam oblationem fecit, an consideratur diversus à primo, & quid ubi per viam praelationis.

DISC. XLIV.

POSITO ad hastam appaltu carnis Oppidi Sonneni ad illam Communitatem spectante per plures annos duraturo, sub die 29. Septembris 1663. remansit Martino majori oblatoi pro scutis 201. singulis annis, deindeque Martinus sub die 6. Decembris sequentis illi ad biennium cessit Mancino, qui dicta cessione non obstante recursum habuit ad præfati Oppidi Baronem, seu Dominum, atque sub prætextu non bene servatarum solemnitarum obtinuit rescriptum super accensione novæ candelæ, in qua sequuta die 23. ejusdem mensis Decembris idem Mancinus obtulit scut. 212. sed victus fuit per Ciconium majorem oblatorem in scut. 217. cui deliberatus fuit, Martinus autem habitu recursum ad eundem Baronem obtinuit rescriptum executioni demandatum super praelatione pro eadem ultima oblatione scut. 217. quod aggregans idem Mancinus æmulus, & Ciconij ultimi oblatois cessionarius, causam introduxit coram Camerario.

Et assumpta desuper disputatione, pro eo scribentes insitebant, desuper deficiente potestate Baronis, quod jus tertij cum dicta demandata praelatione tollere non potuerit, dum in hoc loco non erat Princeps & supremus dominus, sed Baro seu Domicellus Principi subordinatus, quamvis jure allodij, seu illius feudi improprij de quo late Spada *conf. primo lib. primo*, quibus inferioribus Dominis non conceditur tollere jus tertij, cum neque ipsimet Principi nisi de absoluta potestate, & ex justa causa concernente publicam utilitatem concedatur ex copiose congestis per *Gabr. de jure tertij quest. non tollen. conclus. 1. & sequen. Capobl. de Baron. prag. 1. numer 117. & in addit. Cap. latr. consult. 47. & dec. 199. Rom. super prag. 1. & 2. de abolit. & prag. 1. ubi de delicto adden. ad*

decif. 666. par. 4. recen. tom. 3. ex quibus longæ allegationum columnas mutuabant, transcriptorum potius quam Doctorum partes explendo, & de qua materia habetur in Romana, seu Salernitana revocationis demanij sub tit. de Regal. disc. 148.

Pro Martino scribens, incongruas dicebam hujusmodi quæstiones, ex prodentialibus motivis, cessante præcisa necessitate, non de facili ad forum deducendas, quoniam hujusmodi inferioris Domini potestas ab opponente dividi non poterat, neque in parte approbari, & in parte reprobari, ex regula, *quod quisque juris, &c.* Idcirco deducebam inevitabile dilemma, quod in primo discursu judicis intellectum captivavit; Aut enim hæc potestas aderat, aut non, si aderat, sicut potuit facere unum, ita alterum; Et si non aderat, exinde resultabat eundem Baronem non potuisse tollere jus Martino quæsitum ex primo actu jam perfecto, unde propterea hujus magis intererat, in secundo actu, se manentem in primo appaltu minorem pensionem importante, & cui magis jus assistebat, quoniam quidquid sit, an privilegium additionis in diem competens fisco vel minori competeret communitati, de quo *Marin. resol. 46. lib. 1. & in Veliterna appaltus hoc tit. disc. 46.* id neque intrabat, dum nulla intervenerat oblatio, præsertim, quia re non integra, & post coeptum appaltum, quando difficilius admititur.

Et quando ad utrumque actum faciendum potestas in dicto Barone admittenda esset, pro isto etiam secundo actu potius sustinendo respondendum dicebam, utpote magis de justitia participante, quoniam admissio etiam locum fore additioni in diem, adhuc probabilius priori oblatoi praelatio concedenda est, ut late firmatur per *Marin. resol. 147. lib. 1. in dicta Veliterna disc. 46. & sub tit. de regal. in Romana gabella lignorum disc. 81.* atque ex his pro Martino judicatum fuit, & altera pars judicatio acquievit.

Quia verò antequam secunda candelæ accensio sequeretur, Martinus ut supra hunc appaltum cesserat dicto Mancino æmulo, Hinc praelatio iste in dicto judicio victus, ad aliud convolvit, in quo econverso victor exitit, sententiam favorabilem reportando super dicta cessionis observantia, ad quod iudex motus fuit ex firmatis per *Surd. dec. 51. ubi add. & alios, de quibus Cyriac. controuv. 500. num. 24.* quod scilicet quamvis emendo quis rem conductam, resolvatur præcedens contractus conductionis, attamen si emptio cesset vel quia invalida vel alias ineffectuata, tunc reviviscit primus contractus utpotè causativè cessatus ex regula *cum cessante, &c.*

Econverso pro hac parte deducebam firmata per *Gratian. discept. 370. num. 10. & Mangil. de Subhast. quest. 158. num. 4.* quod si ex novis oblationibus ille, cui res in prima accensione remanserat eam obtineat, cum pretij seu pensionis additamento, dicitur novus conductor, tanquam ex omnino novo contractu priori resolutio, itaut consideretur novus homo à priori diversus.

Verum ad veritatem reflectendo dubitabam de applicatione, quoniam id rectè procederet, quando in nova candelæ accensione idem Mancinus fuisset melior, ac ultimus oblator, cui denuò appaltus fuisset deliberatus, sed cum id alias se haberet, atque eidem concessa fuisset praelatio; hæc dicebatur sequela seu effectus primus actus, itaut non novus & diversus, prior conductor jure primæ conductionis obtinens praelationem censendus veniat

niat

niat ex deductis per *Marin. d. resol. 147. num. 5. & seqq.* Aliquam tamen vim contra iudicatum apud me faciebat, quod idem Mancinus primum actum impugnasset, atque impugnationis effectum fortita esset, dum ad novam candelæ accensionem novæque oblationes cum pretij additamento deventum erat, ideoque obstare videbatur axioma, quod nemo commodum reportare debet ex actu impugnatione, quoties impugnationis effectum obtinuit ad text. in cap. ex eo de regul. jur. in 6. *Buratt. & adden. decis. 46. num. 11. & decis. 100. num. 14.* sed causa ulteriorem disputationis progressum non habuit, neque aliæ occupationes concesserunt ad id maturius reflectere.

ROMANA VSVS PROPRII

PRO
IOANNE BAPTISTA BVLLA,
CUM
LAURENTIO PARIBENO

Discursus pro veritate

Ad materiam textus in l. ade C. locat. quando scilicet locator durante tempore contractus ob necessitatem usus proprii, conductorem expellere possit.

SVMMARIVM

- 1 **C**Asus controversia ad regulam text. in l. ade C. locati.
- 2 *Que necessitas in proposito vel causa requiritur.*
- 3 *Expenditur doctrina Bal. in d. l. ade de volente facere artem lana.*
- 4 *An dicta regula procedat, ubi locatio est cum hypotheca vel obligatione camerali.*
- 5 *Quid ubi est ad longum tempus.*
- 6 *De limitatione ejusdem regula ubi post superventam necessitatem continuatur in locatione.*
- 7 *An in Vrbe sit in usu dictus textus.*
- 8 *Quid ubi locatio est respectiva ad alterum contractum.*
- 9 *Hoc iudicium est ordinarium & appellabile.*

DISC. XLV.

INTER Bullam & Paribenum initus fuit contractus venditionis aromataria, pro cuius continuatione in eodem loco Paribenus emptor eandem apothecam cum aliquibus superioribus mansionibus conduxit ad novennium, Cumque post quatuor circiter annos Bulla locator præterderet conductorem expellere posse ob necessitatem proprii usus superventam ex eo quod quemdam appaltum Cameralem sceni, palæ & vini susceperat, fretus auctoritate text. in l. ade C. locati, me consuluit an justam causam foveret, ita ut cum probabili fundamento litem assumere posset.

Respondi causam videri satis periculofam, duramque provinciam assumi, cum non una tantum sed plures obstarent difficultates seu limitationes ad dictum textum in l. ade, Prima enim & potior difficultas erat circa cessantem applicationem textus prædicti, cum ille loquatur de justa causa inopinatè post locationem superveniente, quæ necessaria potius necessitate saltem morali quam voluntaria dicenda sit, quia nempe dignitas vel officium sibi vel filio superveniat, uxor ab uno vel altero ducatur, altera domus propriae habitationi destinata ruat, cum similibus, quæ saltem moralem necessitatem inducant, cum text. in d. l. ade necessitatem exigere videatur, ibi, nisi propriis usibus

eam necessariam esse probaverit, & in cap. propter extra locati, ibi si necessitas exposcat, & cum hoc sensu procedunt in eadem l. ade glos. *Salict. & ceteri, de quibus plene Barbof. ibidem num. 15. & sequen. & Carrocc. de locat. sit. de caus. revulsionum q. 2. num. 8. fol. 189. à tergo in meis*, ubi dicit necessitatem esse debere urgentem, & verè necessariam, qualis in proposito dici non poterat ista, utpotè dependens à causa merè voluntaria susceptionis appaltus ex causa negotiationis & mercaturæ nullo Principis vel Superiorum præcepto accedente.

Et quamvis etiam prædicta vel similia exempla, illa præsertim dignitatis vel uxoris, voluntariæ potius quam necessariæ causæ speciem sapere videantur, quia potest dignitas vel officium non acceptari, vel uxor non duci, attamen hæc si non est necessitas præcisa, rectè dici potest causativa, quia Principum vel Superiorum gratia respuendæ non sunt, atque matrimonij ac Reipublicæ favor exigit matrimonia non impediri, Alia etiam accedente ratione incontinentiæ, quæ uno tempore habeatur, altero non, & sic longe diversam rationem militare dicebam.

Alia etiam congrua ratione concurrente, quod ubi locatori dignitas vel officium supervenit, seu uxorem ducit, vel filio eam præbet, necessitas percutit propriæ personæ commoditatem, vel majorem honestatem & congruentiam, quibus adversaretur continuatio consuetæ habitationis, vel si habendo propriam domum invenire cogeretur conductitiam, quæ consideratio in præfenti non concurrebat, dum appaltus per ministros & scripturales ubicumque etiam in parvis apothecis exerceri poterat, potissimè quia ob discrepantiam inter istum & socios appaltus, Camera jam declaraverat, appaltum posse exerceri per substitutos, ut habetur in Romana appaltus fieni sub tit. de Regalibus disc. 91.

Econversò cogitabam locatoris prætensionem factis assistere doctrinam Bal. in eadem l. ade num. 17. ubi exemplificando justas causas, eam adducit de illo, qui artem lanæ, vel aliam honestam exercere velit, quoniam id pendet à mera voluntate ad industriam & mercimonium, eodem modo, quo in susceptione appaltus, dictamque Baldi doctrinam referunt *Trentacinque lib. 3. var. iii. de locat. resol. 4. num. 2. & Barbof. in eadem l. ade num. 15.* absque eo quod adhuc inveniretur, qui in specie reprobaret; Verùm intellectus huic doctrinæ acquiescere non poterat, cum nimis repugnarent verba utriusque text. civilis & canonici, & fortius ratio, quoniam esset ita ponere in arbitrio locatoris quancumque conductorem expellere, ideoque cogitabam dictum Baldi potuisse fundari in privilegijs, quæ forsitan eo tempore concedebantur arti lanæ utpote concernenti beneficium Reipublicæ, ut temporibus nostris vidimus in Vrbe per Pontifices multa privilegia concedi huic arti pro illius introductione & propagatione, prout in alijs Civitatibus ab omnibus ferè Principibus, qua consideratione cessante non videtur subesse ratio, quæ tale dictum salvare posset.

Aliam considerabam difficultatem resultantem ab hypotheca cum obligatione camerali, cuius ratione limitari dicti textus dispositionem firmant plures, de quibus *Carrocc. loc. cit. nu. 22. & Trentacinque dicta resol. 4. num. 8.* Verùm de hac difficultate parum timendum dicebam, quoniam contraria opinio *Covarr. lib. 2. var. cap. 15. num. 4.* videtur